

“Maddî ve Manevî hayat-ı Muhammediye (A.S.M) dahi, hayattan ve ruh-u kâinattan süzölmüş hulasatü’l-hulasadır” cümlesi ne manaya geliyor?

Her kelimedede iki unsur iç içedir: Lafız va mana. **Lafız** beden gibidir, **mana ise** onun ruhu hükmündedir.

Bu hakikat, topyekûn kâinat için de geçerlidir. Bu varlık âleminin görölen kısmı (*âlem-i şahadet*) de bir lafızdır. Hayat kâinattan süzölmüş bir hülasa, ruh da hayattan süzölmüş bir hülasa gibidir. Kâinatı bir bedene teşbih ettiğimizde onda tecelli eden “esma ve sıfat-ı İlâhîye” kâinatın ruhu hükmünde olur. Bu ruhun ruhu, yani kâinata “*kemal manada*” hayat ve mükemmellik kazandıran **“maddî ve manevî hayat-ı Muhammediyedir.”**

Peygamber Efendimiz (asm.)'in bedeni ve ruhu, yani **“Maddî ve Manevî hayat-ı Muhammediye”** bütün âlemlerde tecelli eden bütün isimlere kemal manada mazhar olmakla, bütün bu esma tecellilerinin hulasatü’l-hulasadır.

Burada geçen “süzölme” ifadesi mecazî bir manadır. Bir örnek verelim:

Bütün varlık âlemine şekiller verilmiştir. Güneşin şeklinden, yıldızların şekillerine, denizlerin dağların ovaların, ağaçların şekillerine, her canlının şekline ve her insanın diğer insanlardan farklı olan özel şekline kadar, bütün bu şekiller dünyası bir ağaca teşbih edilirse, bu suretlerin hulasatü’l-hulasası, Allah Resulünün (asm.) simasındaki güzelliştir. Yani, **Musavvir** ismi en mükemmel manada Onun suretinde kendini göstermiştir.

Bu misâlde olduğu gibi, Onun hayatı da bütün hayatların en mükemmeli, ruhu bütün ruhların en mümtazı, iman ve marifeti bütün imanların ve marifetlerin zirvesinde, ibadeti bütün varlık âleminin her nevi ibadet ve tespihlerini çok gerilerde bırakan en ileri bir seviyededir.

Bunların her biri kendi grubunun, kendi sınıfının bir hulasası, hulasatü’l-hulasası gibidir.